Bijlage 1 - Samenvatting Rli-aanbevelingen en beknopte kabinetsappreciatie

Kern Rli-aanbeveling	**Kern kabinetsappreciatie**
1. Veranker duurzame ontwikkeling in het businessmodel van financiële instellingen.	
1a. Vraag van de partijen die het Klimaatcommitment hebben ondertekend om in hun voortgangrapportages ook over andere duurzaamheidsaspecten dan alleen klimaatimpact te rapporteren en ondersteun in de eerste jaren de hiervoor benodigde capaciteitsopbouw.	Het kabinet hecht belang aan adequaat inzicht in een breed scala aan duurzaamheidsaspecten bij de financiële instellingen. Deze vraag zal betrokken worden bij de brede evaluatie van het klimaatcommitment later dit jaar door de Commissie Financiële Sector Klimaatcommitment (CFSK). Capaciteitsopbouw hiervoor door instellingen is belangrijk. De overheid zal zich inzetten om waar mogelijk ondersteuning te bieden.
1b. Jaag herziening van rekenmodellen waarmee financieringsbesluiten tot stand komen aan (zodat deze beter zijn afgestemd op de (transitie naar een) duurzame economie) door pilotprojecten en samenwerking tussen toezicht, instellingen, de wetenschap en planbureaus.	Het kabinet onderschrijft het belang van toekomstgerichte parameters in de rekenmodellen van financiële instellingen. Het kabinet moedigt samenwerking tussen toezicht, instellingen, de wetenschap en planbureaus voor de ontwikkeling van deze modellen aan. Via de samenwerking binnen bijvoorbeeld het klimaatcommitment of het Platform voor Duurzame Financiering wordt geborgd dat de financiële instellingen de mogelijkheden die hierdoor ontstaan optimaal kunnen benutten en hierop hun rekenmodellen kunnen aanpassen. Het kabinet zet ook in op betere borging van duurzaamheid in risicomodellen van financiële instellingen, onder meer in EU-verband. Ook de toezichthouders spelen hier een belangrijke rol in en hebben hier veel aandacht voor.
1c. Geef meer aandacht aan duurzame ontwikkeling in de financieel-economische opleidingen.	Het kabinet erkent het belang van duurzaamheid in financieel-economische opleidingen en heeft hier, ook in EU-verband, veel aandacht voor. Er zijn diverse praktijkvoorbeelden van hoe hoger onderwijsinstellingen hier al invulling aan geven. Het kabinet moedigt onderwijsinstellingen aan dit in hun onderwijsaanbod over te nemen.
1d. Spoor de financiële sector aan om een opleidingsprogramma 'duurzame financiering' op te zetten.	Het kabinet onderschrijft het belang van voldoende kennis van duurzame financiering bij de financiële sectorpartijen en spoort ze aan om deze kennis op te bouwen en dwars door de hele organisatie goed te borgen. Deze opleidingsprogramma's kunnen door instellingen zelf worden toegesneden op hun specifieke context, praktijk en behoeften, binnen het goede en groeiende aanbod.
1e. Koppel bij de naleving van de onlangs herziene Corporate Governance Code het beloningsbeleid van vennootschappen mede aan hun duurzaamheidsprestaties.	In de geactualiseerde Code wordt aandacht besteed aan het koppelen van beloningsbeleid aan duurzaamheidsprestaties. Het kabinet moedigt dit aan. Het kabinet zal de Kamer apart informeren of zij voornemens is de geactualiseerde Code wettelijk te verankeren. Het is niet aan de overheid om de Code aan te passen, omdat het een instrument van zelfregulering is.
1f. Bied ondersteuning bij de ontwikkeling van microdata voor het bepalen van de effecten op duurzaamheid van financieringen.	Het kabinet onderschrijft het belang dat er goede data beschikbaar zijn over (duurzame) financiering, zodat investeerders kunnen zien hoe duurzaam een belegging is. Omdat dit bij voorkeur op internationaal niveau geregeld moet worden, zet het kabinet zich in voor totstandkoming van Europese kaders voor duurzaamheidsrapportagestandaarden. Deze zouden de beschikbaarheid van duurzaamheids(micro)data, betreffende de verschillende duurzaamheidsaspecten, moeten verbeteren. Daarnaast ondersteunt de overheid op het gebied van biodiversiteit en circulariteit dataontwikkeling en transparantie, onder meer via het Platform voor Duurzame Financiering en internationaal via de TNFD.

1g. Vraag van staatsdeelnemingen de hoogste standaard voor niet-financiële rapportages en spreek ze ook aan op maatschappelijk rendement.	Het kabinet vindt het belangrijk dat deelnemingen een voorbeeldrol pakken ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen. In de Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid 2022 staat dat het kabinet verwacht dat deelnemingen een voorbeeldrol vervullen in hun eigen sector ten aanzien van MVO. Om daartoe te komen, schrijft de overheid verschillende richtlijnen en MVO-instrumenten voor waaraan deelnemingen moeten voldoen, waaronder rapportagerichtlijnen voor niet-financiële informatie.
2. Geef verduurzaming een grotere rol in regels voor en toezicht op financiële sector.	
2a. Expliciteer de scope van het duurzaamheidsbegrip binnen het bestaande mandaat van toezichthouders.	Het kabinet vindt het belangrijk om het duurzaamheidsbegrip binnen de bestaande mandaten van de toezichthouders te expliceren. Het kabinet erkent dat het begrip duurzaamheidsrisico's momenteel slechts beperkt is geëxpliciteerd in de Europese en Nederlandse financiële wetgeving. Daarom zet het kabinet zich in de lopende en aangekondigde herzieningen van de Europese prudentiële regels in voor een eenduidig begrip voor duurzaamheidsrisico. Het kabinet is het daarbij met de Rli eens dat het concept van de dubbele materialiteit hiervoor een goed uitgangspunt vormt.
2b. Verduurzaam de kapitaaleisen voor financiële instellingen door als inbreng voor het EU-debat over de actualisatie van de Basel-III- en Solvency-II-kapitaaleisen pro-actiever voorstellen te ontwikkelen.	Het kabinet is net als de Rli voorstander van de verduurzaming van de kapitaalseisen voor financiële instellingen en steunt onderzoeken hiernaar die op Europees en mondiaal niveau lopen. Het kabinet kan zich ook vinden in het voorstel om concentratielimieten voor banken te introduceren, waarbij de omvang van blootstellingen van banken op klimaat- en milieurisico's wordt beperkt. De minister van Financiën heeft zich in Brussel al uitgesproken voor een concentratielimiet, maar bij andere lidstaten is er een sterke voorkeur om het onderzoek van de Europese bankenautoriteit (EBA) hiernaar af te wachten. Voor wat betreft het prudentiële toezicht op verzekeraars, is de Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen (EIOPA) bezig met een onderzoek (dat zich momenteel in consultatiefase bevindt) naar de vraag of en hoe klimaatverandering in het vereist kapitaal kan worden meegenomen. Het kabinet blijft hier met proactieve voorstellen aan bijdragen.
2c. Verduurzaam de bankenbelasting zodra het meetinstrumentarium beschikbaar is.	Het kabinet deelt de analyse van de Rli dat de bankbelasting in de huidige vorm en met de uitdagingen omtrent een grondslag hiervoor, nu geen optimale prikkel voor verduurzaming van banken kan vormen. Zodra adequate en objectieve meetmethodes beschikbaar zijn voor het bepalen van een grondslag, kan op basis van een integrale afweging nader worden onderzocht of een effectieve en uitvoerbare stimulans in de fiscale sfeer kan worden ontwikkeld voor de verduurzaming van de financiële sector. Om dit in de toekomst beter mogelijk te maken blijft het kabinet zich dan ook parallel inzetten voor een algemene taxonomie waarin ook niet-duurzame activiteiten zijn gespecificeerd.
2d. Verken of met fiscale maatregelen kan worden gestimuleerd dat meer particulieren hun vermogen aanwenden voor duurzame innovaties.	Het kabinet hecht er ook belang aan dat innovatieve duurzame ondernemers beschikken over voldoende risicodragend kapitaal. Het kabinet is echter geen voorstander van het invoeren van een nieuwe Tante Agaath-regeling. In 2011 is de Tante Agaath-regeling afgeschaft, omdat uit de evaluatie bleek dat de regeling niet doeltreffend was. Bovendien past het invoeren van een nieuwe fiscale regeling niet binnen het beleidsdoel voor een eenvoudiger belastingstelsel. Het kabinet onderneemt verschillende andere stappen om beschikbaarheid van risicokapitaal voor de duurzame transities te stimuleren (zie punt 4).
3. Stimuleer duurzame beleggingen in het nieuwe pensioenstelsel.	

a. Benut de vernieuwing van het pensioenstelsel om pensioenfondsen meer actieve beleggingen te laten doen in de transitie naar een duurzame economie.	Het kabinet onderschrijft het belang dat het beleggingsbeleid van pensioenfondsen optimaal bijdraagt aan de transitie naar een duurzame economie en maatschappelijk verantwoord is. De Pensioenwet biedt dan ook al ruimte aan een pensioenbestuur om een duurzaam beleggingsbeleid te voeren dat aansluit bij de beleidsuitgangspunten, doelstelling en risicohouding van het fonds, zoals deze in overleg met de fondsorganen is vastgelegd. Bij de keuzes die een pensioenfondsbestuur maakt, schrijft de Pensioenwet voor dat het, in het kader van risicobeheer, ingaat op de risico's van milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen met betrekking tot de beleggingen en het beheer daarvan. Ook is er een tendens naar meer regelgeving met betrekking tot duurzaamheid. In Europees verband kan onder meer gewezen worden naar CSDDD, nationaal bijvoorbeeld naar de Initiatiefwet Eigen strategie pensioenfonds. De overheid werkt daarnaast productief samen met de pensioensector om in het kader van IMVO wetgeving de OESO-richtlijnen opgenomen te krijgen in het beleggingsbeleid en geïmplementeerd te laten worden in de beleggingspraktijk van de pensioenfondsen. Tot slot is duurzaamheid ook onderdeel van het toezichtkader van DNB op de pensioensector.
3b. Vraag de Commissie Parameters om bij de volgende herziening van de (wettelijke) parameters voor pensioenfondsen in te gaan op financiële risico's van de transitie.	Het laatste rapport van de Commissie Parameters (november 2022) stelt dat klimaatrisico's naar verwachting nog niet volledig verwerkt zijn in huidige marktprijzen, maar dat de invloed van klimaatverandering op diverse parameters op basis van bestaande literatuur nog niet vast te stellen is. Wanneer de volgende Commissie Parameters haar advies uitbrengt ligt het voor de hand dat weer gekeken wordt of klimaatrisico's hierin kunnen worden meegenomen.
4. Creëer een volwaardige nationale investeringsinstelling, met Invest-NL en delen van het Nationale Groeifonds en het Klimaatfonds als fundament.	Nederland heeft met Invest-NL een nationale investeringsinstelling die financiering kan bieden voor maatschappelijke transitieopgaven en die, ook volgens de tussentijdse evaluatie, nog behoorlijk potentieel kan benutten binnen de huidige institutionele opzet en mandaat. Een nauwere samenwerking van Invest-NL met het NGF en het Klimaatfonds kan verdere financiering bevorderen. Er wordt momenteel een verkenning uitgevoerd om de mogelijkheden van Invest-NL beter te benutten zonder ingrijpende organisatorische wijzigingen, bijvoorbeeld met *blended finance*.